

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 7Cdo/64/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8716204180
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivan Rumana
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:8716204180.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: T. M., narodená XX. Q. XXXX, Ž., P. XX, právne zastúpená: ŠTELLMACHOVÁ & PARTNERS s. r. o., Liptovský Mikuláš, M. Pišúta 936/16, IČO: 36 861 251, proti žalovaným: 1/ U. P., narodený XX. G. XXXX, A., Š. XXX/XX, 2/ M. P., narodená XX. Q. XXXX, A., Š. XXX/XX, obaja právne zastúpení: Beňo & partners advokátska kancelária s.r.o., Poprad, Námestie sv. Egídia 40/93, IČO: 44 250 029 a 3/ Okresné stavebné bytové družstvo Poprad, Poprad, Moyzesova 3368, IČO: 36 168 815, právne zastúpený: Hudzík & Partners s.r.o., Poprad, Mnoheľova 830/15, IČO: 47 251 654, o určenie nájomného a členského vzťahu a určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam s prísl., vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7C/125/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2022 č. k. 12Co/33/2021-830, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2022 č. k. 12Co/33/2021-830
z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že výrokom I. potvrdil rozsudok Okresného súdu Poprad z 13. januára 2021, č.k. 7C/125/2016-678 (ďalej len „súd prvej inštancie“) v I. zamietavom výroku, ďalej výrokom II. zmenil rozsudok vo výroku II. o trovách konania tak, že žalovaným 1/-3/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu a výrokom III. žalovaným 1/ - 3/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2. Uznesením Okresného súdu Poprad zo dňa 23. augusta 2018, č.k. 7C/125/2016-79 v spojení s Opravným uznesením zo dňa 02. novembra 2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21. novembra 2018 súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby nasledovne:

I. Súd určuje, že žalovaný 3/ je v celosti vlastníkom bytu č. 8, na 3. poschodí, vo vchode 12, obytného domu so súpisným číslom 298, postavenom na pozemku parcely reg. C-KN evidované na katastrálnej mape, parcelné číslo XXX/XXX vo Svite na F.. B. a ďalej spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 7154/286800-ín (v súčasnosti po oprave veľkosti spoluvlastníckych podielov: spoluvlastnícky podiel o veľkosti 8073/245535-ín k celku) na spoločných častiach, spoločných zariadeniach a príslušenstve obytného domu, zapísaného v katastri nehnuteľností Okresného úradu Poprad, katastrálny odbor, na liste vlastníctva č. 1997, okres Poprad, obec Svit, kat. územie A..

II. Súd určuje, že žalobkyňa je členkou Okresného stavebného bytového družstva Poprad, so sídlom M. XXXX, XXX XX O., IČO: 36 168 815 a jedinou nájomníčkou bytu č. X, G. X. O., Z. Z. XX obytného domu so súpisným číslom XXX, postavenom na pozemku parcely reg. C-KN evidované na katastrálnej mape, parcelné č. XXX/XXXXXX-ín (v súčasnosti po oprave veľkosti spoluvlastníckych podielov: spoluvlastnícky podiel o veľkosti 8073/245535-ín k celku) na spoločných častiach, spoločných zariadeniach a príslušenstve obytného domu, zapísaného v katastri nehnuteľností Okresného úradu Poprad, katastrálny odbor, na liste vlastníctva č. XXXX, okres Poprad, obec Svit, kat. územie A..

III. Súd určuje, že Zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu zo dňa 4.2.2010, uzavretá medzi žalovanými 1/, 2/ a žalovaným 3/ , ktorej vklad bol povolený bývalou Správou katastra Poprad pod č. V461/2010, predmetom ktorej je byt č. X G. X. O., Z. Z. XX, obytného domu so súpisným číslom XXX, postavenom na pozemku parcely reg. C-KN evidované na katastrálnej mape, parcelné č. XXX/XXX vo A. G. F.. B. a ďalej spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 7154/286800-in (v súčasnosti po oprave veľkosti spoluvlastníckych podielov: spoluvlastnícky podiel o veľkosti 8073/245535-in k celku) na spoločných častiach, spoločných zariadeniach a príslušenstve obytného domu, zapísaného v katastri nehnuteľností Okresného úradu Poprad, katastrálny odbor, na liste vlastníctva č. XXXX, okres O., U. A., C.. územie A. je neplatná.

3. Žalobkyňa žalobu odôvodnila tým, že dňa 6.mája 2003 bola uzavretá Zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu medzi Okresným stavebným bytovým družstvom Poprad (žalovaný 3/) ako predávajúcim a žalobkyňou ako kupujúcou. Predmetom zmluvy boli podľa čl. I nehnuteľnosti v celosti, byt č. X a spoluvlastnícky podiel o veľkosti 7154/286800 (v súčasnosti po oprave veľkosti spoluvlastníckych podielov 8073/245535 k celku) na spoločných častiach, spoločných zariadeniach a príslušenstve obytného domu. Žalobkyňa ako kupujúca bola v čase uzavretia zmluvy maloletá, preto právny úkon - Zmluva podliehala schváleniu súdom. Rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 16.12.2005 v konaní vedenom pod sp. zn. 15P/369/2005, ktorý nadobudol právoplatnosť a bol vykonateľný dňa 17.januára 2006, súd schválil právny úkon, ktorý v jej mene urobil jej otec T.. U. C., ako zákonný zástupca. Keďže právny úkon bol v jej záujme, bol súdom schválený. Po schválení právneho úkonu bol podaný opäť návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Správa katastra zamietla návrh vykonať zápis vlastníckeho práva na základe Zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu v jej prospech, z dôvodov podľa § 47 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z dôvodu uplynutia troch rokov, od vzniku zmluvy. Na základe rozhodnutia Správy katastra Poprad k prevodu vlastníckeho práva k bytu v jej prospech nedošlo, čo bolo podľa žalobkyne v rozpore s platným právom. K zániku Zmluvy nedošlo zákonným ani zmluvným spôsobom a Zmluva je platná a účinná. Napriek existencii uvedenej Zmluvy, OSBD Poprad uzavrelo ďalšiu Zmluvu o prevode vlastníctva predmetného družstevného bytu so žalovanými 1/ a 2/ , ako kupujúcimi, ako v prípade Zmluvy uzavretej so žalobkyňou. Ku vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti v prospech žalovaných v 1/ a 2/ rade, došlo dňa 26.2.2010 na základe povolenia vkladu V 461/2010. Žalobkyňa tvrdila, že uvedenou zmluvou došlo k prevodu vlastníckeho práva predávajúceho - OSBD Poprad, ktoré v čase podpisu zmluvy nebolo vlastníkom bytu a príslušenstva. Takto uskutočneným právnym úkonom, Zmluvou došlo k porušeniu primárnej občiansko-právnej zásady „Nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet“. OSBD Poprad, keď malo platne a účinne uzavretú Zmluvu na predmetný byt so žalobkyňou ako kupujúcou, nebolo v čase prevodu vlastníckeho práva na žalovaných v 1/ a 2/ oprávnené disponovať a nemohlo dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva. Naliehavý právny záujem žalobkyne na určení vlastníckeho práva bol daný tým, že rozhodnutie vydané na základe takto podanej žaloby bude spôsobilé na zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, aby zodpovedalo skutočnému stavu. Poukázala na to, že žalovaní 1/ a 2/ sú ku dňu podania návrhu zapísaní na LV č. XXXX v k.ú. A., ako bezpodieloví spoluvlastníci sporných nehnuteľností. Vyhovujúcim rozhodnutím vo veci samej by došlo k odstráneniu právnej neistoty žalobkyne.

4. Žalobkyňa k žalobnému návrhu pod bodom I. o určenie, že OSBD Poprad je vlastníkom bytu, uviedla tvrdenia, že OSBD Poprad jej malo ukončiť členstvo v bytovom družstve Rozhodnutím o vylúčení zo dňa 7.10.2009. Listom zo dňa 23.4.2009 jej OSBD Poprad vypovedalo nájom bytu. Právny záujem na určení má z dôvodu, že zmluvu s OSBD Poprad nikto nezrušil a určením by sa mohla domáhať povolenia vkladu vlastníckeho práva k bytu v prospech nej na základe Zmluvy zo dňa 6.5.2003. K II. výroku o určenie, že žalobkyňa je členkou OSBD Poprad a jedinou nájomníčkou bytu č. 8, uviedla, že sa domáha tohto určenia, keďže OSBD Poprad nebolo oprávnené vylúčiť ju z členstva v bytovom družstve a na základe Rozhodnutia o vylúčení vypovedať nájom bytu Listom zo dňa 23.4.2009. Riadne si plnila práva a povinnosti člena družstva platením nájmu. Pri výpovedi z nájmu bytu navyše konali za družstvo osoby, ktoré na to neboli oprávnené. K III. výroku uviedla, že sa domáhala určenia neplatnosti Zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu zo dňa 4.2.2010 (ďalej len Zmluva z roku 2010), pretože považuje zmluvu za neplatný právny úkon. Keďže na žalovaných v 1/ 2/ bolo neplatne prevedené vlastnícke právo k bytu, je naďalej vlastníkom bytu OSBD Poprad.

5. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom zo dňa 21. marca 2019, č.k. 7C/125/2016-194 žalobu zamietol vo všetkých troch určovacích žalobných nárokoch. V odôvodnení v bode 44 uviedol, že: „ Súd

zamietol žalobu v I. určovacom výroku: „o určení, že žalovaný v 3./ rade, OSBD Poprad je vlastníkom predmetného bytu“. Pri určení takéhoto výroku súd mal za to, že nie je daný naliehavý právny záujem na strane žalobkyne. Právne postavenie žalobkyne by sa nezmenilo, ak by súd rozhodol, že vlastníkom bytu je OSBD Poprad. Pri určujúcom výroku o určení, či je niekto vlastníkom veci, sa má odstrániť spor o vlastníctvo medzi žalobcom a žalovaným. Týmto výrokom by sa spor neodstránil, lebo by sa právny stav u žalobkyne, ktorý chce dosiahnuť a teda je jej cieľom, nedosiahol. A to aj v nadväznosti na ostatné výroky týkajúce sa nájomného vzťahu a členských práv žalobkyne. V prípade úspechu čo do tohto výroku, by sa žalobkyňa nestala vlastníčkou predmetného bytu. OSBD Poprad by nemalo žiadnu právnu povinnosť so žalobkyňou uzatvoriť nájomnú zmluvu alebo zmluvu o prevode vlastníctva k bytu. Nájomné právo k bytu zaniklo a zmluva o nadobudnutí vlastníckeho práva zo zákona zanikla v zmysle § 47 OZ“.

6. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd rozsudkom zo dňa 13. februára 2020, č.k. 12Co/100/2019-272 rozhodol o odvolaní žalobkyne a žalovaných 1/ a 2/ proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie a výrokom I. potvrdil rozsudok zo dňa 21. marca 2019, č.k. 7C/125/2016 vo výroku o zamietnutí žaloby o určení neplatnosti Zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu zo dňa 04.02.2010 (t.j. žalobný návrh pod bodom III žaloby). Výrokom II. v prevyšujúcej časti rozsudok zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, že v bode 33 uviedol, že : „ Iná situácia je pri žalobných žiadostiach I. a II. Naproti názoru súdu prvej inštancie, tu opäť vychádzajúc z teoretických východísk a konštantnej judikatúry vzťahujúcej sa na danú vec, odvolací súd je toho právneho názoru, že odvolateľka na týchto určovacích žiadostiach naliehavý právny záujem má, keď preukázala spornosť právneho vzťahu, ako aj jeho ohrozenia medzi stranami, pričom bez takéhoto určenia by jej postavenie bolo v otázke existencie jej vlastníckeho práva k spornému bytu neisté. Ak bude kladne rozhodnuté, že je naďalej členkou OSBD PP a nájomníčkou označeného bytu a súčasne, že žalovaný 3/ je naďalej vlastníkom tohto bytu, môže dôjsť na základe medzi nimi uzatvorenej zmluvy o prevode vlastníctva bytu z 06.05.2003 k úspešnému zápisu vlastníctva v prospech žalobkyne“. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 16.03.2020. Predmetom ďalšieho konania zostali žalobné návrhy I. a II. tak ako sú špecifikované v bode 2 tohto odôvodnenia.

7. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom z 13. januára 2021, č.k. 7C/125/2016-678 výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. náhradu trov konania procesným stranám nepriznal. V intenciách zrušujúceho rozsudku odvolacieho súdu považoval otázku naliehavého právneho záujmu za splnenú a mal za to, že žalobkyňa na požadovanom právnom určení mala naliehavý právny záujem. Žalobkyňa preukázala spornosť právneho vzťahu, jeho ohrozenia medzi stranami ako aj skutočnosť, že bez požadovaného určenia by jej postavenie v otázke existencie jej vlastníckeho práva k spornému bytu ostalo neistým. Ďalej súd po zistení existencie naliehavého právneho záujmu pristúpil k posúdeniu existencie hmotnoprávných dôvodov na vyslovenie absolútnej neplatnosti právnych úkonov, výpovede z nájmu bytu žalobkyne a vylúčenia z členských práv žalobkyne.

8. Súd prvej inštancie z hľadiska atribútov absolútnej neplatnosti posúdil, či výpoveď z nájmu a rozhodnutie o vylúčení z členských práv sa neprieči dobrým mravom v zmysle ust. § 39 OZ. Za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne s ohľadom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto úkonom dotknutej) s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle toho, kto právo a povinnosť vykonáva, (porovnaj rozsudok NSSR z 1.9.2004 sp. zn. 3Cdo/137/2003). Aj pri posúdení situácie, ktorá v rozhodnom období nastala v OSBD Poprad, vo vzťahu k oprávnenosti a legitimitate konania subjektov, ktoré mohli konať za OSBD Poprad a situácie, v ktorej sa ocitla žalobkyňa, však nie je možné vyhodnotiť konanie OSBD voči žalobkyňi a následne prijaté právne úkony za úkony, ktoré by sa priečili dobrým mravom. Aj napriek situácii, ktorá panovala v OSBD, bolo potrebné posúdiť aj konkrétnu situáciu na strane žalobkyne. Súd mal za to, že žalobkyňa po doručení výpovede z nájmu bytu mala legitímnu možnosť, prostriedok obrany vo forme podania žaloby na príslušný súd o vyslovenie neplatnosti výpovede, v súlade s ust. § 711 ods. 6 OZ. V konaní o neplatnosť výpovede by bol súd povinný preskúmať existenciu a dôvodnosť dôvodu výpovede a teda otázku existencie jej dlhu na nájomnom alebo neexistenciu dôsledku ňou tvrdeného zániku jej dlhu vo vzťahu k prenajímateľovi, v dôsledku zápočtu pohľadávok. Súd by bol posúdil, či žalobkyňa by hrubo porušila svoje zmluvné povinnosti.

9. Z výsledkov vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by OSBD Poprad, ktoré vykonávalo sporné právne úkony, ich vykonalo nezákonne, s cieľom poškodiť konkrétne osobu žalobkyne. Ak žalobkyňa mala skutočný záujem o preukázanie neexistencie dôvodov pre zánik nájmu a dosiahnutie právnej istoty, mohla konať a využiť legitímny prostriedok právnej ochrany. Rovnaká je situácia aj v prípade aj rozhodnutia o jej vylúčení z členstva, keďže ako vylúčený člen mala zákonné oprávnenie domáhať sa príslušným súdom vyslovenia neplatnosti v súlade s ust. § 231 Obch. zák.. Žalobkyňa bola oprávnená podať aj opravný prostriedok proti rozhodnutiu Správy katastra Poprad zo dňa 9.7.2009, ktorým bolo rozhodnuté o zamietnutí návrhu na vklad pri použití ust. § 47 ods. 1, 2 OZ.

10. Dňa 23.4.2009 OSBD Poprad vypovedalo žalobkyňu nájmu z predmetného bytu s výpovednou dobou 3 mesiace. Dôvodom výpovede nájmu bolo neplatenie nájomného a úhrad za plnenia poskytované s užívaním bytu vyplývajúce z ust. § 685 a § 696 OZ a čl. 4 až čl. 7 nájmovej zmluvy. Žalovaný v 3./ rade výpoveď odôvodnil neplatením nájomného, že podľa záznamov v evidencii nájmného, povinnosť platiť nájomné a úhrady si žalobkyňa neplnila. Ku dňu 30.4.2009 na platbách nájmného a úhradách dlhuje sumu 3.258,47 eur a poplatky z omeškania od 1.4.2006 do 31.3.2009 vo výške 3.472.69 eur. Dlh mal vzniknúť neplatením predpísaných úhrad, za mesiace 3 - 12/2007 a 1 - 12/2008. Dôvodom pre skončenie nájmu výpoveďou bolo hrubé porušenie povinnosť v zmysle § 711 ods. 1 písm. d) OZ. Výpoveď bola podpísaná T.. M. E., ako riaditeľom OSBD Poprad na základe plnej moci predstavenstva OSBD Poprad, (č.l. 32 súdneho spisu). Riaditeľ bol menovaný predstavenstvom OSBD, predsedom ktorého v tom čase bol C. C..

11. Dňa 31.07.2009 došlo k písomnému uznaniu záväzku medzi dlžníkom OSBD Poprad v zastúpení T.. M. a veriteľom PALKO SVIT s.r.o.. Dňa 7.10.2009 Predstavenstvo OSBD Poprad rozhodnutím vylúčilo žalobkyňu z členstva v OSBD Poprad. Dôvodom bol zánik nájmu k sporného bytu k 31.7.2009, podľa čl. 22 písm. b) platných stanov družstva predstavenstva OSBD Poprad. Dôvodom bolo hrubé porušenie povinností člena družstva, neplatením riadnych úhrad za užívanie bytu za mesiace 2 - 8/2008. K zániku členstvo došlo právoplatnosťou rozhodnutia. Rozhodnutie bolo podpísané predsedom predstavenstva C. C., podpredsedom predstavenstva T.. M. A.. Žalobkyňa dňa 28.08.2009 podala odvolanie proti rozhodnutiu predstavenstva o vylúčení z členstva. Dňa 27.05.2010 sa konalo Zhromaždenie delegátov OSBD Poprad a podľa čl. 43 ods. 3 písm. j) platných stanov OSBD Poprad a prejednávalo odvolanie členky proti rozhodnutiu predstavenstva OSBD Poprad o jej vylúčení z členstva (čl. 298 súdneho spisu). Zhromaždenie delegátov prijalo uznesenie č. 9/2010 ktorým potvrdilo rozhodnutie OSBD Poprad zo dňa 24.09.2009, číslo uznesenia 90/9/2009 o vylúčení žalobkyne ako člena družstva. Rozhodnutie bolo vydané dňa 30.6.2010, podpísané predsedom predstavenstva C. C. (čl. 84 súdneho spisu). Vylúčenie z členstva bolo žalobkyňu doručené dňa 27.07.2010 (č.l. 85 súdneho spisu).

12. Dňa 09.10.2009 bolo vydané OSBD Poprad Oznámenie o postúpení pohľadávky, podpísané C. C. a T.. M. A. . Z oznámenia vyplýva, že OSBD Poprad, ako postupca a prenajímateľ bytu č. 8, že pohľadávku žalobkyne k 31.08.2009 postúpili v celkovej výške 7.593,55 eur (228.763,29 Sk) postupníkovi M. Q. U. P. (žalovaní 1/ a 2/) . Dňa 04.02.2010 bola uzavretá Zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu medzi OSBD Poprad a U. P. Q. M. P., ako kupujúcimi. Predmetom zmluvy bol byt č. X na X. poschodí bytového domu, súp. č. XXX na F.. B. Z. A., spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 7154/286800 na spoločných častiach, zariadeniach domu, teda nehnuteľnosti zapísané na L V č. XXXX pre obec Svät, k. ú. A. na Katastrálnom úrade v Prešove. Správa katastra Poprad.

13. Pokiaľ išlo o tvrdenia žalobkyne, že pre jej vylúčenie nebol daný vecný dôvod, takéto tvrdenie nie je dôvodné a nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Vychádzajúc z rozhodnutia o vylúčení z členstva, dôvodom pre vylúčenie žalobkyne bol zánik nájmu k bytu k 31.7.2009 na základe písomnej výpovede prenajímateľa. Keďže súd má za to, že výpoveď je platným právnym úkonom, tak došlo k zániku nájmu bytu uplynutím výpovednej doby.

14. Súd prvej inštancie na záver uviedol, že za právnej situácie existencie žaloby na plnenie na tunajšom súde sp. zn. 13C/105/2016, ktorej predmetom je vypratanie predmetnej nehnuteľnosti, ktorú podali žalovaní 1/ a 2/ proti žalobkyňu a o ktorom konaní bolo zmienené na pojednávaní dňa 21.03.2016, nie je prípustná žaloba o určenie vlastníckeho práva v tomto konaní. Všetky otázky súvisiace s vlastníckym právom žalobkyne by mali byť zodpovedané v žalobe na plnenie ako prejudiciálne otázky vo vzťahu k vyprataniu bytu, ktorá má prednosť pred žalobou na určenie, čo vyplýva z hypotézy ustanovenia § 137 CSP a jeho demonštratívneho výpočtu druhu žalôb. Právnu úvahu vo vzťahu k žalobe o vypratanie bytu

súd nezaznamenal. Súd bol toho názoru, že bol daný procesný dôvod na zamietnutie žaloby v celom rozsahu. Právny záujem žalobkyne bol daný v konaní o vypratanie nehnuteľnosti a uvedený spor je nadbytočný. Žalobný nárok na plnenie by mal konzumovať aj určovací žalobný nárok a všetky právne otázky s ním súvisiace. Žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou o určenie s poukazom na určovaciu žalobnú žiadosť I. a II. v predmetnom spore. V žalobe na plnenie by sa mal súd prejudiciálne zaoberať platnosťou právnych úkonov vykonaných v OSBD Poprad vo vzťahu k výpovedi z nájmu, a vylúčeniu z členstva, k postúpeniu pohľadávky na žalovaných 1/, 2/, pridelenie predmetného bytu do nájmu a následného prevodu členských práv žalovaných 1./, 2./, ako aj odpredaja predmetného bytu žalovaným 1/, 2/ a to z pohľadu absolútnej neplatnosti právnych úkonov. Súd v žalobe o vypratanie by mal povinnosť predovšetkým prejudiciálne skúmať výpoveď z nájmu z pohľadu, či takýto úkon vykonala osoba, ktorá bola oprávnená konať v mene organizácie a za organizáciu.

15. Odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobkyne a žalovaných 1/ a 2/ v poradí druhým rozsudkom , ktorý je predmetom tohto dovolacieho konania.

16. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku z 30. júna 2022 č. k. 12Co/33/2021-830 (bod 15) uviedol, že opustil svoj právny názor: „že žalobkyňa na určovacích žiadosiach (že je členkou žalovaného 3/ a súčasne, že je jedinou nájomníčkou bytu z predmetu sporu ako i na určení, že žalovaný 3/ je vlastníkom označeného bytu) naliehavý právny záujem má, lebo preukázala spornosť právneho vzťahu, ako aj jeho ohrozenia medzi stranami, pričom bez takéhoto určenia by jej postavenie bolo v otázke existencie jej vlastníckeho práva k spornému bytu neisté. Ak bude kladne rozhodnuté, že je naďalej členkou OSBD Poprad a nájomníčkou označeného bytu a súčasne, že žalovaný 3/ je naďalej vlastníkom tohto bytu, môže dôjsť na základe medzi nimi uzatvorenej zmluvy o prevode vlastníctva bytu z 06.05.2003 k úspešnému zápisu vlastníctva v prospech žalobkyne.“

17. Odvolací súd uviedol, že s poukazom na dátum podania, označenie i obsah žaloby, v danom prípade bola nesporne podaná určovacia žaloba v zmysle § 80 písm. c/ OSP, podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Určovacia žaloba má spravidla preventívny charakter - jej účelom je poskytnúť ochranu práva žalobcu predovšetkým skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva (určovacia žaloba preto vo všeobecnosti nie je opodstatnená tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené a kde je namieste žaloba o splnenie povinnosti (§ 80 písm. b) O.s.p.). V prípade možnosti žalovať priamo splnenie povinnosti treba preto vždy považovať za neprípustnú určovaciu žalobu, ktorá neslúži potrebám praktického života, spornosť nerieši (neodstraňuje) a len vedie k nárastu počtu súdnych sporov. Uvedená zásada, že žalobca sa nemôže žalobou úspešne domáhať určenia právneho vzťahu alebo práva tam, kde sa môže domáhať splnenia povinnosti podľa § 80 písm. b) O.s.p., však neplatí vtedy, ak žalobca (napriek možnosti domáhať sa priamo splnenia povinnosti) preukáže, že má naliehavý právny záujem na určení určitého práva alebo právneho vzťahu; v takomto prípade treba jeho určovaciu žalobu považovať za procesné prípustnú. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti . Odvolací súd zhrnul judikatúru k naliehavému právnomu záujmu v bode 18, v členení argumentácie na body I. až VIII.

18. Odvolací súd ďalej uviedol, že Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016, v súlade s ustálenou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Českej republiky zaujal zásadný postoj v riešení otázky „nemo plus iuris“.V uvedenom náleze ústavný súd okrem iného uviedol: „Aj keď Občiansky zákonník explicitne neupravuje všeobecný spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam od nevlastníka iba na základe dobrej viery nadobúdateľa, s výnimkou vydržania nemožno bezvýnimčne tvrdiť - ako to konštatovali všeobecné súdy - že samotná absencia vlastníckeho práva prevodcu (dominum auctoris) povedie automaticky k neplatnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva. V tomto smere musí dôjsť aj k určitému posunu v doterajšej judikatúre ústavného súdu v riešení otázky „nemo plus iuris“ (I. ÚS 50/2010) o nové interpretačné závery či vývoj sociálnej reality najmä v zmysle zásadnej ochrany tej osoby, ktorá robila právny úkon s dôverou v určitý - jej druhou stranou prezentovaný skutkový stav. Navyše, ak bol potvrdený údajmi z verejnej štátom vedenej evidencie a najmä, keď ho potom aprobuje aj príslušný orgán verejnej moci [kataster nehnuteľností, súd a pod.].Princíp dobrej viery chrániaci účastníkov súkromnoprávných vzťahov je jedným z kľúčových prejavov princípu právnej istoty odvíjajúceho sa od

princípu právneho štátu. Nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ toto právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istým svojim vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu (porovnaj aj R 14/2009). Otázkou dobrej viery takého nadobúdateľa vlastníckeho práva sa tak všeobecné súdy musia vždy riadne zaoberať pri jeho spochybňovaní treťou osobou.

19. Ústavný súd z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany musí tak postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp *nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet*, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv (čo platí aj pre tento prípad), treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní.

20. Ústavný súd v uvedenom náleze v súvislosti s ochranou princípu dobrej viery nadobúdateľa vlastníckeho práva tiež poukazuje na skutočnosť, že k rovnakým záverom došla aj naša predvojnová judikatúra či neskoršia jurisprudencia, ale aj zahraničná právna úprava (napr. v Taliansku, Poľskej republike či Rakúsku), preto ústavný súd nevidí dôvod sa k nim opäť neprihlásiť a prevziať ich tak, že ak sťažovateľ pri nadobudnutí nehnuteľností evidovaných v katastri nehnuteľností konal v dobrej viere v konštitutívny akt štátu, mal by požívať ústavnú ochranu."

21. Vo svojom náleze ústavný súd poukazuje aj na ustálenú judikatúru Ústavného súdu Českej republiky, predovšetkým na nález sp. zn. III. ÚS 247/14 z 28. januára 2016, v ktorom Ústavný súd Českej republiky zhrnul svoju doterajšiu judikatúru s jasným záverom o originárnom spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva dobromyseľným nadobúdateľom, ktorému treba poskytnúť ústavnoprávnu ochranu, ak odvodzoval svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností od právneho úkonu, ktorý by bol neskôr posúdený hoci aj absolútne neplatným. Nevyhnutným predpokladom pre tento originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva je dobrá viera nadobúdateľa, ktorú sú všeobecné súdy povinné dôsledne posúdiť s ohľadom na individuálne okolnosti každého prípadu. Potom už zistenie, že osoba bola v dobrej viere, zakladá poskytnutie ochrany jej vlastníckemu právu.

22. Uvedené právne závery Ústavný súd Slovenskej republiky konzistentne potvrdzuje aj vo svojich nasledujúcich rozhodnutiach v obdobných právnych veciach (napr. I. ÚS 151/2016, I. ÚS 460/2017, I. ÚS 92/2018). Hoci je v zmysle článku 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vlastnícke právo nepremlčateľné, plynutie času samozrejme má právny význam a môže viesť k oslabovaniu vlastníckeho práva, prípadne až k jeho zániku, a to nielen v súvislosti s aplikáciou inštitútu vydržania (§ 134 Občianskeho zákonníka), ale tiež pri originárnom nadobudnutí vlastníckeho práva v dobrej viere. Čím dlhší čas uplynie od nadobudnutia vlastníckeho práva dobromyseľným nadobúdateľom, tým má ústavnoprávna ochrana princípu právnej istoty bona fide vlastníka na pomyselnej miske váh „väčšiu váhu" než má ochrana vlastníckeho práva pôvodného (skutočného) vlastníka. Štát má pozitívny záväzok, aby bol jeho právny poriadok spoľahlivý. Ak niekto pri nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vychádza zo štátom stanovenej evidencie nehnuteľností, t. j. koná v dobrej viere v konštitutívny akt štátu, potom je štát povinný vlastníckemu právu tejto osoby poskytnúť primeranú právnu ochranu. V prípade pochybenia štátu v evidencii nehnuteľností má niesť zodpovednosť za škodu spôsobenú pôvodnému (skutočnému) vlastníkovi štát, nie dobromyseľný nadobúdateľ vlastníckeho práva. Súd by nemal svojím rozhodnutím v prospech pôvodného vlastníka vytvárať z dobromyseľného vlastníka ďalšieho poškodeného.

23. V naznačených súvislostiach bolo potom potrebné predovšetkým zamerať sa na otázku, či existujú v súdnej veci okolnosti, pre ktoré žalobkyňa nemohla reálne využiť jednoduchšie uplatniteľné právne prostriedky, alebo či jej nezostalo nič iné, než sa svojho práva domáhať určovacou žalobou. Z dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplýva, že formálne včasnému uplatneniu jej práv inými uplatniteľnými právnymi prostriedkami jej nebránila žiadna objektívna skutočnosť, bola to skôr zrejme iba jej subjektívna okolnosť, preto nemôže mať otvorenú cestu na uplatnenie určovacej žaloby; v takomto prípade skutočne musí prevážiť zásada „vigilantibus iura" nad nedbanlivosťou a laxnosťou žalobkyne.

24. Podľa odvolacieho súdu bolo nepochybné, že správne konanie o návrhu žalobkyne o povolenie vkladu vlastníckeho práva k predmetnému bytu bolo zastavené z dôvodu, že žalobkyňa na výzvu

správneho orgánu svoj návrh v požadovanom rozsahu v stanovenej lehote nedoplnila - nepredložila súdne rozhodnutie o schválení právneho úkonu. Následne žalobkyňa v júni 2009 podala nový návrh o povolenie vkladu vlastníckeho práva k predmetnému bytu, hoci rozhodnutie, ktorým súd schválil právny úkon, pre absenciu ktorého bolo skoršie konanie zastavené, bolo vyhlásené už 16. decembra 2005. Správny orgán však jej návrh z júna 2009 zamietol s odôvodnením, že nebol podaný v trojročnej lehote od urobienia právneho úkonu. Proti tomuto rozhodnutiu správneho orgánu žalobkyňa nevyužila právne prostriedky na ochranu jej práv, ktoré jej zákon ponúkal v podobe riadneho opravného prostriedku a mimoriadneho opravného prostriedku. Ak by bola tak učinila, mohla zvrátiť nepriaznivý stav, v ktorom sa ocitla. Ďalej bol toho názoru, že žalobkyňa nie je aktívne vecne legitimovaná na podanie tejto určovacej žaloby, ktorou sa domáha určenia vlastníckeho práva k predmetnému bytu v prospech žalovaného 3/, ktorý svoje právo tým, že ho previedol v prospech žalovaných 1/ a 2/ konajúcich v dobrej viere, popiera. Za danej situácie zvyšná časť žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že je členkou žalovaného 3/ a že je jedinou nájomníčkou predmetného bytu, nič nerieši, pretože cieľu, o ktorý žalobkyňa v konečnom dôsledku usiluje, už nemožno poskytnúť ochranu s poukazom na prioritu ochrany žalovaných 1/ a 2/, ktorí konali v dobrej viere. Žalovaný 3/ dal žalobkyni výpoveď z nájmu bytu v apríli 2009, z členstva ju vylúčil v októbri 2009 a vlastnícke právo k predmetnému bytu previedol v prospech žalovaných 1/ a 2/ v roku 2010. V máji 2010 podali žalovaní 1/ a 2/ voči žalobkyni žalobu o vypratanie predmetného bytu. Žalobkyňa však žalobu v tu súdnej veci podala až v máji 2016. Pôvodne sa ňou voči žalovaným 1/ a 2/ domáhala určenia vlastníckeho práva k predmetnému bytu v jej prospech, pričom až začiatkom roka 2018 ju zmenila v nateraz prejednávané znenie už aj vo vzťahu k žalovanému 3/, čo opäť len podčiarkuje, že len bdelym, nie spiacim, patrí právo. Ak by sa ohľadom svojho členského a nájomného práva bránila žalobkyňa voči žalovanému 3/ skôr, nemusela nastať situácia, keď súd uprednostnil ochranu vlastníckeho práva žalovaných 1/ a 2/ na úkor členského a nájomného práva žalobkyne. V tejto situácii na strane žalobkyne je potom zjavná absencia legitímneho očakávania, v dôsledku čoho nemohla byť naplnená preventívna funkcia jej žaloby podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) aktuálne § 137 písm. c) CSP, a teda nie je daná ani naliehavosť právneho záujmu na jej podaní, o to viac, že žalovaní 1/ a 2/, ktorí vychádzali pri nadobudnutí svojho vlastníckeho práva zo štátom stanovenej evidencie jednak v katastri nehnuteľnosti (vo vzťahu k prevodcovi - žalovanému 3/) a jednak v obchodnom registri (vo vzťahu k štatutárom prevodcu - žalovaného 3/), je potrebné poskytnúť vyššiu mieru ochrany ich vlastníctva pred, v tomto spore iba domnelou, vlastníčkou.

25. K námietkam spojenými s nárokom na náhradu trov konania odkázal na rozhodnutia najvyššieho súdu, ústavného súdu a súdov v Českej republike. Podľa jeho názoru, dôvody uvádzané súdom prvej inštancie súdu, nie sú dôvodmi, ktoré by umožňovali prijať záver o možnosti aplikácie § 257 CSP na prejednávanú vec. Mal za to, že bolo potrebné vychádzať zo zásady úspechu v spore. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. Pripomenul, že v sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t.j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Dal do pozornosti, že žaloba bola zamietnutá v celom rozsahu a odvolanie žalobkyne nebolo úspešné. Súčasne bolo odvolanie žalovaných 1/ a 2/ proti výroku o trovách konania úspešné. Preto postupom podľa § 388, § 390, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o trovách konania zmenil tak, že plne úspešnej žalovanej strane v prvoinštančnom konaní priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti neúspešnej žalujúcej strane. Súčasne konštatoval, že nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa § 257 CSP.

26. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie ktorého prípustnosť odôvodňovala dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP s tým, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil ako strane, aby uskutočňovala je patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súčasne namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods.1, písm. a) CSP) a rozhodnutie dovolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená (§ 421 ods.1, písm. b) CSP) .

27. Žalobkyňa dovolanie podané podľa § 420, písm. f) CSP odôvodnila tým, že súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, vrátane práva na prístup k súdu, vrátane princípu legitímnych očakávaní a to:

a) odklonením sa od predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu , kde už bola otázka naliehavého právneho záujmu žalobkyne kladne v prospech žalobkyne vyriešená, pričom žalobkyňa mala legitímne očakávania, že súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, budú tieto závery z pôvodného rozhodnutia odvolacieho súdu rešpektovať a riadiť sa nim; tento odklon navyše ani nebol náležité odôvodnený - odvolací súd len rozsiahlo poukazoval na teoretickú možnosť zmeniť vlastný názor, avšak neuvádza žiadne konkrétne okolnosti, ktoré ho viedli názor zmeniť, keďže skutkový stav sa nezmenil a ani nedošlo k zmene (posunu) existujúcej judikatúry vyšších súdnych autorít;

b) v časti samotného určenia, že nemá naliehavý právny záujem na rozhodnutí o žalobnom návrhu I. a žalobnom návrhu II. , a že nebude posudzovať ani žalobný návrh III. ako predbežnú otázku a nesprávnou aplikáciou ust. § 80 písm. c) OSP, resp. § 137 písm. c) CSP (viď. napr. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 46/2012 zo dňa 23.04.2009, ako aj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo/31/2011 a 4Cdo/89/2007),

c) tým, že sa úplne odmietol zaoberať podstatnými argumentami žalobkyne ohľadom neplatnosti výpovede z nájmu, ktoré mali zásadný význam pre konanie; pritom žalobkyňa poukázala na uznesenie Krajského súdu v Prešove 18Co/12/2011 zo dňa 15.06.2011, kde odvolací súd v obdobnej veci vyslovil právny záver, že je potrebné zaoberať sa otázkou platnosti právnych úkonov vykonaných medzi žalovaným 3) vo vzťahu k výpovedi z nájmu, k postúpeniu pohľadávok, prevodu členských práv, predaja bytu, a to z pohľadu absolútnej neplatnosti právnych úkonov, na ktorú je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti.

d) prvostupňový a ani odvolací súd nevykonali žalobkyňou navrhovaný dôkaz v podobe výsluchu O. V., bytom O. XXXX/XX,XXX XX O., ako vedúceho kancelárie predstavenstva žalovaného 3) v čase, keď došlo k prvému neplatnému uzneseniu žalovaného 3, pričom išlo o dôležitý dôkaz, ktorý mal vplyv na výsledok sporu. Takýmto postupom súd prvého stupňa vylúčil žalobkyňu z realizácie procesného práva navrhovať dôkazy.

e) Žalobkyňa v konaní poukázala, že v konaní bolo nevyhnutné vykonať dokazovanie vo vzťahu k preskúmaniu podmienok nadobudnutia členských práv žalovaným 3) a následne žalovanými 1/ a 2/, ako aj odkúpenia bytu žalovanými 1/ a 2/, v podobe predloženia zmluvy o investičnom úvere uzatvorenej žalovanými 1/ a 2/, dokladu o splatení investičného úveru žalovanými 1/ a 2/, a následne aj v podobe skúmania prevodu členských práv na žalovaných 1/ a 2/, t.j. bolo potrebné skúmať, či boli splnené zákonné podmienky pre prevod členských práv na žalovaných 1/ a 2/ a následne či boli potom splnené zákonné podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva k bytu žalovanými 1) a 2), keďže ide o otázku zásadného významu pre konanie vo veci samej, pričom odvolací súd (a ani súd prvej inštancie) sa s uvedenou povinnosťou nijako nevysoviadal.

f) Žalobkyňa poukázala na rozsudok Okresného súdu Poprad č. k. 18Cb/19/2008-331 zo dňa 16.10.2020, ktorý žalobkyňa predložila ako dôkaz v konaní (ktorý bol potvrdený aj Krajským súdom v Prešove), z ktorého vyplýva, že uznesenia zo zhromaždenia delegátov žalovaného 3/ zo dňa 29.11.2007 boli vyhlásené za neplatné (z dôvodov, na ktoré poukazovala žalobkyňa v konaní), pričom odvolací súd uvedené nepovažoval za podstatné a ani sa týmito skutočnosťami nezaoberal, a pritom išlo o zásadný argument žalobkyne v konaní, nakoľko preukazoval, že výpoveď z nájmu žalobkyne aj vylúčenie z členstva žalovaného 3), ako aj zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu medzi žalovanými 1/ a 2/ a žalovaným 3/ , sú neplatné.

28. Žalobkyňa dovolanie podľa § 421, ods.1 písm. a) CSP odôvodnila tým, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (pričom sa odvolací súd v rozsudku Krajského súdu Prešov odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu):

a) v časti posudzovania naliehavého právneho záujmu žalobkyne na rozhodnutí žalobnom návrhu I. a žalobnom návrhu II., a posudzovania žalobného návrhu III. ako predbežnú otázku, a nesprávnou aplikáciou ust. § 80 písm. c) OSP, resp. § 137 písm. c) CSP (viď. napr. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 46/2012 zo dňa 23.04.2009, ako aj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo/31/2011 a 4Cdo/89/2007),

b) v časti posudzovania dobromyseľnosti žalovaných 1/ a 2/ pri nadobúdaní vlastníckeho práva k bytu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. IVObdo/2/2020 zo dňa 27.04.2021).

29. Žalobkyňa dovolanie podľa § 421, písm. b) CSP odôvodnila tým, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená v časti, v ktorej sa odvolací súd odklonil od pôvodného rozhodnutia KS Prešov, kde už bola otázka naliehavého právneho záujmu žalobkyne kladne v prospech žalobkyne vyriešená - podľa názoru žalobkyne v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nie je s konečnou platnosťou vyriešená otázka, za akých konkrétnych okolností sa môže odvolací súd odkloniť od svojho predchádzajúceho právneho názoru v tom istom konaní, a či tak odvolací súd napr. môže urobiť iba v prípade, ak po vydaní pôvodného rozhodnutia odvolacieho súdu došlo k zmene judikatúry dovolacieho príp. Ústavného súdu, alebo tak odvolací súd môže urobiť kedykoľvek a bez obmedzenia, a to dôrazom na dodržiavanie princípu legitímnych očakávaní účastníkov konania.

30. Žalobkyňa v rámci dovolania zdôraznila, že jej žiadosti žalobkyne o odkúpenie predmetného bytu za tzv. regulovanú cenu bolo ako prvej vyhovené, keďže splnila všetky podmienky vymedzené zákonom č. 182/1993 Z.z. , a dňa 06.05.2003 došlo k uzavretiu Zmluvy o prevode vlastníctva bytu medzi žalobkyňou, ako kupujúcou, a žalovaným 3), ako predávajúcim za tzv. regulovanú cenu. Zmluva o prevod vlastníctva bytu zo dňa 06.05.2003, uzavretá medzi žalobkyňou, ako kupujúcou, a žalovaným 3/, ako predávajúcim je naďalej platná a účinná a vkladu schopná. S poukazom na uvedené je nepochybné, že jedine žalobkyňa splnila podmienku na odkúpenie bytu za tzv. regulovanú cenu a žiadny ďalší nájomca po žalobkyne uvedenú podmienku nemôže splniť, keďže už pred ním si toto právo uplatnila žalobkyňa, t.j. žiadny ďalší nájomca nemohol odkúpiť

31. Žalobkyňa je taktiež toho názoru, že má naliehavý právny záujem aj na určení, že vlastníkom bytu je žalovaný 3/. Skutočnosť, že žalovaný 3/ popiera svoje vlastnícke právo, nemá vplyv na to, že by žalobkyňa nemala mať naliehavý právny záujem na tomto určení. Podľa žalobkyne je zrejmé, že žalovaný 3/, ktorý bol súčasťou nezákonného konania vo vzťahu k nezákonnej výpovedi a k ukončeniu členstva žalobkyne bude tvrdiť, že sa za vlastníka bytu nepokladá (v opačnom prípade by priznal svoje nezákonné konanie), ale to nemôže byť na ujmu žalobkyne.

32. V závere dovolania navrhla odklad právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu zásadných procesných chýb, zásahu do jej práva na spravodlivý proces. Ak nedôjde k odkladu vykonateľnosti predmetného rozsudku, súd prvej inštancie v inom konaní môže rozhodnúť o vypratání žalobkyne a jej rodičov z bytu, čím dôjde k vážnemu zásahu do ich práv. Rodičia žalobkyne sú už v dôchodkovom veku a nemajú iný byt, kam by sa mohli presťahovať. Záverom požadovala, aby najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

33. Žalobkyňa navrhovala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

34. Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrili.

35. Žalovaný 3/ zaslal dovolaciemu súdu rozsudok najvyššieho súdu z 19. decembra 2023 sp zn. 5Obdo/6/2023, ktorým zamietol dovolanie voči rozhodnutiu Krajskému súdu v Prešove. Ten v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie zamietol žalobu vo veci určenia neplatnosti uznesenia delegátov Okresného stavebného bytového družstva Poprad zo dňa 29. mája 2008.

36. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovoláním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP, keďže napadnuté rozhodnutie neukladalo povinnosť plniť a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Pokiaľ ide o odklad právoplatnosti, žalobkyňa argumentovala konaním o vypratání bytu pod sp.zn.13C/105/2010. Samotné konanie o vypratání nemožno kvalifikovať ako dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle § 444 ods.2 CSP, keďže právne vzťahy v inom súdnom konaní možno upraviť neodkladným opatrením v zmysle § 324 CSP.

37. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) žalobkyňa, strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP),

preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné a preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods.1 CSP zrušil a podľa § 450 CSP vec mu vrátil na ďalšie konanie.

38. Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

39. Žalobkyňa v prvom rade namietala odklonenie sa odvolacieho súdu sa od predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu (zo dňa 13. februára 2020, č.k. 12Co/100/2019-272, body 28 až 34), kde už bola otázka nalievavého právneho záujmu žalobkyne kladne v prospech žalobkyne vyriešená, pričom žalobkyňa mala legitímne očakávania, že súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, budú tieto závery z pôvodného rozhodnutia odvolacieho súdu rešpektovať a riadiť sa nimi; tento odklon navyše ani nebol náležite odôvodnený.

40. Dovolací súd z obsahu spisu, že už od podania žaloby 10.mája 2016 súdy prvej inštancie aj odvolací súd skúmajú otázku nalievavého záveru, ktoré nebola presvedčivo vyriešená a zdôvodnená. Otázka nalievavého právneho záujmu súvisí priamo s právom žalobkyne na spravodlivý proces. Uznesením Okresného súdu Poprad zo dňa 23. augusta 2018, č.k. 7C/125/2016-79 v spojení s Opravným uznesením zo dňa 02. novembra 2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21. novembra 2018 súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby tak ako je špecifikovaná v bode 2 tohto odôvodnenia. Išlo o zmenu žaloby za účinnosti zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok a vzhľadom na to, sa žalobné návrhy obsahujúce určovacie výroky I.,II., spravovali výlučne ustanovením § 137, písm. c) Civilného sporového poriadku. Odvolací súd v napadnutom rozsudku procesný režim skúmania nalievavého právneho záujmu odôvodňoval ustanovením § 80, písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (aktuálne § 137, písm. c) CSP). Z obsahu napadnutého rozhodnutia nevyplýva jednoznačný procesný režim skúmania nalievavého právneho záujmu. Ide o procesnú vadu, pretože súdy mohli postupovať po zmene žaloby iba podľa Civilného sporového poriadku. Odvolací súd zhrnul judikatúru k nalievavému právnemu záujmu v bode 18, v členení argumentácie na body I. až VIII, avšak bez jej špecifikácie k jednotlivým určovacím výrokom I. a II.

41. Dovolací súd ďalej zistil, že k otázke nalievavého právneho záujmu odvolací súd v bode 34 odôvodnenia rozsudku zo dňa 13. februára 2020, č.k. 12Co/100/2019-272, uviedol, že: „Vo vzťahu k vyššie spomenutej zmluve a to predovšetkým v súvislosti s nemožnosťou aplikácie ust. § 47 ods. 2 Obč. zák., sa už vyjadroval niekoľko krát Ústavný súd ČR s tým, že za súčasného právneho stavu nemožno nájsť ani jeden prípad, na ktorý by sa §47 Obč. zák. vzťahoval. Zachovanie jeho existencie po roku 1991 je teda pre adresátov právnej normy značne máttuce, ustanovenie je však v skutočnosti zastaralé a nič neupravuje. O tom, že jeho zachovávanie v občianskom zákonníku po dobu takmer dvoch desiatkach rokov, počas ktorého sa nevzťahuje na žiaden prípad, máttie a pôsobí ťažkosti, svedčí aj pomerne rozsiahla rozhodovacia prax judikujúca práve to, že na tú či onú situáciu § 47 Obč. zák. nedopadá. Podľa rozhodnutí ústavného súdu potom citované ustanovenie konkrétne nedopadá na zmluvy o prevode nehnuteľností, takže návrh na vklad je možné podať v časovo neobmedzenej lehote. Je potrebné dodržiavať zásadu „pacta sunt servanda“ - ani plynutie času totiž nemôže nič zmeniť na viazanosti účastníkov zmluvy prejavmi ich vôle (I. ÚS 3040/13 a IV. ÚS 201/96, pričom išlo v tom čase o identickú úpravu § 47 v Obč. zák. v ČR a v SR). Záver súdu prvej inštancie o tom, že zmluva z 06.05.2003 nie je vkladu schopná, potom neobstojí“.

42. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, či odvolací súd opustil i tento právny názor. Žalobkyňa v dovolaní pritom výslovne uviedla, že vychádza z toho, že ak Zmluva o prevode vlastníctva bytu zo dňa 6.5.2003 je naďalej platná, schválená súdom, vo vzťahu medzi stranami účinná a OSBD Poprad je stále viazané a je aj vkladu schopná, tak potom OSBD Poprad, viazané týmito záväzkami, nebolo oprávnené byť previesť „druhýkrát“ žalovaným 1/ a 2/.

43. Dovolací súd súčasne poukazuje na s obsah spisu (čl. 141) - stanovisko z katastrálneho bulletinu č. 2/2010 zo dňa 13.05.2010 číslo LO-2213/2010, otázka č. 14 podľa ktorého správa katastra neprihliada na skutočnosť, či bol návrh na vklad podaný v trojročnej lehote od uzavretia zmluvy.

44. Dovolací súd konštatuje, že žalobkyňa tvrdila, že naliehavý právny záujem žalobkyne závisí práve na vyriešení otázky, či zmluva zo dňa 06.05.2003 je ešte vkladu schopnou listinou a či žalovaný je viazaný svojim prejavom vôle.

45. Napadnutý rozsudok dovolací súd hodnotil ako nepreskúmateľný. Odvolací súd pri zmene právneho názoru neuviedol vlastné zistenia v nadväznosti na odvolacie dôvody žalobkyne.

46. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Dovolací súd preto napadnutý rozsudok, ktorý sa neúplne vyrovnal s hore uvedenými otázkami, podľa § 449 ods.1 CSP zrušil a podľa § 450 CSP vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

47. V ďalšom konaní odvolací súd opätovne odôvodní existenciu resp. neexistenciu naliehavého právneho záujmu žalobkyne v nadväznosti na tvrdenie žalobkyne, že Zmluva o prevode vlastníctva bytu zo dňa 6.5.2003 je vo vzťahu medzi zmluvnými stranami naďalej účinná a vkladu schopná. Absenciu odôvodnenia nemôže dovolací súd nahradiť vlastnou argumentáciou. Odvolací súd sa musí vyrovnáť aj s uplatnenými odvolacími dôvodmi, i v situácii, že zmenil svoj predchádzajúci právny názor. Odvolateľka totiž zmenu právneho názoru nemohla na základe priebehu konania predpokladať.

48. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.